

تاکید امسال روز جهانی تنوع زیستی بر غذا و سلامتی انسان‌ها

فردا (۲۲ مه و اول خرداد) روز جهانی تنوع زیستی است که با شعار تنوع زیستی ما، غذای ما و سلامتی ما گرامی داشته می‌شود. کارشناس تنوع زیستی سازمان محیط زیست با اشاره به اینکه تامین غذا و تضمین سلامتی انسان‌ها در گرو حفظ تنوع زیستی است، هماهنگی شعار امسال روز جهانی تنوع زیستی را با اهداف توسعه پایدار و اهداف آی‌چی تشریح کرد.

اصغر مبارکی در گفت‌وگو با ایسنا با بیان اینکه ۲۲ مه روزی است که متن کنواسیون جهانی تنوع زیستی به تصویب رسیده و به همین علت سازمان ملل این روز را به عنوان روز جهانی تنوع زیستی معرفی کرده است، اظهار کرد: هر سال با توجه به نوع اتفاقاتی که در جهان در حال وقوع است و اهمیت بیشتری دارد، شعارهایی برای این مناسبت انتخاب می‌شود. «تنوع زیستی ما، غذای ما و سلامتی ما» به عنوان شعار امسال انتخاب شده است.

وی با بیان اینکه از تنوع زیستی بهره‌برداری می‌کنیم بدون اینکه درکی از بهره‌برداری پایدار از آن داشته باشیم، گفت: شعار امسال

با این هدف انتخاب شده که بر وابستگی غذایی انسان به تنوع زیستی تأکید کند. به این معنا که بدون تنوع زیستی نه غذایی خواهیم داشت و نه سلامتی. طبیعتاً برای اینکه بتوانیم در آینده از نظر بهداشت و سلامت وضعیت مناسبی داشته باشیم باید زیست‌بوم‌ها و گونه‌های وابسته به آن را به‌طور منطقی مدیریت کنیم.

این کارشناس تنوع زیستی سازمان حفاظت محیط زیست با تأکید بر این نکته که گرامیداشت روز جهانی تنوع زیستی تنها با هدف افزایش درک و آگاهی مردم نسبت به ارزش تنوع زیستی انجام می‌شود، اظهار کرد: طیف وسیعی از غذاها، میوه‌ها و گیاهانی که به اشکال مختلف اعم از دارویی و غذایی استفاده می‌کنیم، برداشت از رودخانه‌ها و دریاها، انواع جلبک‌ها، ماهی‌ها و درختان، غلات و حتی حیوانات اهلی به تنوع زیستی وابسته است و اگر زیستگاه‌ها را حفظ نکنیم از لحاظ تامین این منابع غذایی دچار لطمات بسیار خواهیم شد. آسیب‌های ناشی از تخریب و از بین رفتن تنوع زیستی، مردم محلی را بیش از سایر گروه‌ها تهدید می‌کند.

مبارکی با بیان اینکه شعار امسال روز جهانی تنوع زیستی با اهداف توسعه پایدار هماهنگی دارد، تصریح کرد: هدف دوم توسعه پایدار کاهش گرسنگی، هدف سوم بهداشت و سلامت انسان، هدف ۱۳ در مورد اقدامات مربوط به کاهش خسارات اقلیمی، هدف ۱۴ برنامه با محوریت زندگی زیر آب و هدف ۱۵ در مورد زندگی روی زمین است که همگی با موضوع حفظ تنوع زیستی ارتباط دارند.

وی در ادامه با اشاره به اینکه هدف راهبردی D از اهداف تنوع زیستی آی‌سی، «به افزایش فواید حاصل از تنوع زیستی و زیست‌بوم‌ها برای همه» تأکید دارد، گفت: هدف ۱۴ آی‌سی اشاره دارد به زیست‌بوم‌هایی که تامین‌کننده خدمات پایه‌ای و اساسی برای انسان‌ها هستند باید مورد ترمیم و بازسازی و حفاظت قرار گیرند. شعار امسال روز جهانی تنوع زیستی هم بر این موضوع تأکید دارد که ضمن بهره‌برداری از تنوع زیستی برای تامین غذا و تضمین سلامتی باید تنوع زیستی را حفظ و حراست کنیم البته اهداف تنوع زیستی آی‌سی از سال ۲۰۱۰ ارائه شده است و کشورهای متعهد موظف به اجرای اهداف این برنامه بودند. گرچه تعدادی از کشورها تلاش کردند در این راستا حرکت کنند اما برخی کشورها فعالیت‌های یکپارچه‌ای در این حوزه نداشتند.

این کارشناس تنوع زیستی در ادامه با اشاره به شعارهای روز جهانی تنوع زیستی در سه سال گذشته گفت: در سال ۲۰۱۶ بحث جریان‌سازی تنوع

زیستی مطرح شد و همه تاکیدات بر این بود که موضوع تنوع زیستی نباید به یک سازمان منحصر باشد بلکه ضرورت حفظ تنوع زیستی باید درون همه ارکان تصمیم‌ساز در هر جامعه و کشور نفوذ کند. با این توضیح، در کشور ما نباید تنها سازمان حفاظت محیط زیست یا وزارت جهاد کشاورزی تصمیم‌ساز صرف در حوزه تنوع زیستی باشند بلکه سایر دستگاه‌ها هم باید آگاهی عمومی از وظایف خود برای حفظ تنوع زیستی داشته باشند. برای مثال اگر وزارت نیرو به وظایف خود برای حفظ تنوع زیستی آگاهی داشته باشد قطعاً سدی احداث نمی‌کند که مخرب تنوع زیستی باشد یا وزارت راه اقدام به ساخت جاده‌ای نمی‌کند که بر خلاف حفاظت از اکوسیستم و تنوع زیستی باشد.

به گفته مبارکی، در سال ۲۰۱۷ اکوتوریسم پایدار و تنوع زیستی به عنوان شعار روز جهانی تنوع زیستی انتخاب شد. به دلیل اهمیت فعالیت‌های گردشگری به‌خصوص گردشگری طبیعی و ضرورت توجه به این موضوع از منظر آموزشی و شکل بهره‌برداری توسط جوامع محلی که ارتباط مستقیم با زیستگاه دارند این شعار مطرح شد. همچنین در سال ۲۰۱۸ - که ۲۵ سال از فعالیت کنواسیون تنوع زیستی می‌گذشت - شعار ۲۵ سال تلاش برای تنوع زیستی را برگزیدند.

مبارکی در بخش دیگر گفت‌وگو در پاسخ به این پرسش که سهم تغییر اقلیم در تغییرات و از بین رفتن تنوع زیستی چیست؟ با تاکید بر اینکه تغییر اقلیم تنوع زیستی را در همه رده‌های ژن، گونه و اکوسیستم به‌شدت تحت تاثیر قرار می‌دهد، گفت: تغییر اقلیم باعث مهاجرت گونه‌ها، تغییرات فیزیولوژیک آن‌ها، تاخیر یا تعجیل در فصل تولید مثل، تغییر دوره زمستان‌خوابی و ... می‌شود. همچنین تغییر اقلیم باعث ایجاد ناهماهنگی در زیست‌بوم از جمله تغییر فصل گلدهی (قبل از مهاجرت حشرات) یا تغییر دوره گرم و سرد شدن هوا (قبل از مهاجرت پرندگان) می‌شود.

وی تاکید کرد: وقوع طوفان‌های شدید، خشکسالی‌های شدید، کاهش بارندگی یا افزایش ناگهانی بارش‌ها از تاثیرات تغییر اقلیم است که به‌طور مستقیم روی گونه و زیستگاه اثر می‌گذارد.